

weer jarenlang vacant zijn, de onderlinge verhoudingen in de loop des tijds zijn geweest. De schrijvers laten zich daarover niet dan terloops uit, zoals met deze anecdote dat vijftig jaar geleden, toen er nog maar 5 à 10 kerkgangers waren, de omwonenden met spanning bij het uitgaan van de dienst afwachten of er soms één meer dan de week tevoren het (toen nog houten) kerkgebouw zou hebben bezocht.

A. de Groot

Arnhem 750 jaar stad. Elf facetten uit de 19de en 20ste eeuw. Uitgeverij De Walburg Pers Zutphen (1983). 192 bldz. Ill. f 36,—

T. g. v. de viering van het 750-jarig bestaan van Arnhem als stad heeft het Arnhemse genootschap 'Prodesse conamur' een aantrekkelijke bundel studies uitgegeven. Uit de gevarieerde inhoud interesseren ons te dezer plaatse de bijdragen van C.J.M. Schulte-Van Wersch en A.G. Schulte, 'De St. Eusebiuskerk te Arnhem. Een nieuwe kerk aan een nieuw plein' (75-89) en van G.B. Leppink, 'Jacoba van Verschuier (1884-1965) en haar rol in het Arnhemse maatschappelijke leven' (90-114).

De Schultes geven een gedetailleerd overzicht van de geschiedenis van de stichting van de St. Eusebiusparochie in 1858, de tweede naast de oude Walburgisparochie, en van de bouw en inrichting van het kerkgebouw, gewijd in 1865. Het is een schepping van architect H. van den Brink, een van de weinige in ons land overgebleven voorbeelden van stucadoorsgothiek, thans al weer jaren buiten gebruik. Over de vraag: slopen of verbouwen, laten de auteurs zich niet uit. Maar wanneer zij het probleem even aanstippen in hun slotzin: 'ofschoon [de kerk] op papier een tijdlang als monument gewaardeerd [is], houdt werkelijke belangstelling op, waar financiële middelen ontbreken', lijkt me deze conclusie wel erg kras geformuleerd en in haar algemeenheid toch ook al heel wat keren gelogenstraft.

Freule Jacoba was een waardig lid van de bekende Arnhemse familie Van Verschuier, die in de vorige en ook nog in deze eeuw in de geest van het reveil (111) vele maatschappelijke en caritatieve activiteit ontplooiden. Zij promoveerde in 1912 in Utrecht in de rechten op een dissertatie over kinderrechtbanken. Van haar werkzaamheden in kerkelijk of algemeen protestants verband valt haar bestuurslidmaatschap in de Vereniging Kinderzorg (in 1907 opgericht door de diaconieën in de classis Arnhem) te noemen (1913-1963). Als bestuurslid van de Ned. Vereniging voor Armenzorg en Weldadigheid gaf zij in 1922 een praeadvies over de werking van de Armenwet in de periode 1912-1922 in vergelijking met de diakonale armenzorg. Hierin bepleitte zij o.a. een selectie van de te bedelen personen naar het criterium van kerkelijk meeleven, waarschuwend dat diaconieën iets anders zijn dan doublures van een armbestuur. Leppink schetst haar ook in haar persoonlijk leven, maar heeft geen enkele poging gedaan in haar doen en denken iets van haar geloofsleven te ontdekken, wat wel een ernstige leemte is in dit lezenswaardig opstel.

A. de Groot